

Dokument przedstawiający stanowisko Grupy EPL

EUROPEJSKIĘ POROZUMIENIE DLA ROLNIKÓW – WIZJA EPL DLA ROLNICTWA W EUROPIE

EPL jest partią europejskich rolników i społeczności wiejskich. Jesteśmy z Wami i będziemy bronić Waszych interesów. To dzięki Wam na nasze stoły trafia żywność wysokiej jakości. Prowadzicie produkcję zgodnie z najwyższymi standardami na świecie. Dbacie o przyrodę i podtrzymujecie tętniące życiem społeczności na naszych obszarach wiejskich, czyniąc je atrakcyjnymi miejscami do życia i pracy. Są to dobra publiczne, z których korzystają wszyscy. Produkty, które w sposób fachowy produkuje, dzięki wyjątkowej wiedzy specjalistycznej doskonalonej przez wieki, są czymś więcej niż tylko żywnością. Stanowią one ważną część naszego wspólnego dziedzictwa kulturowego, mocno wpisując się w naszą europejską tożsamość, a my jesteśmy podziwiani za ich doskonałość na całym świecie. Zapewniliście bezpieczeństwo żywnościowe w UE i poza nią w najbardziej niesprzyjających okolicznościach. Dołożyliście już ogromnych starań na rzecz zrównoważonej produkcji i zobowiązaliście się do jeszcze większych starań w przyszłości. Podjęliście wyzwanie prowadzenia produkcji przez cały okres pandemii i robicie to ponownie w bardzo trudnych warunkach spowodowanych inwazją Rosji na Ukrainę. Jesteśmy wdzięczni. Uważnie słuchamy Waszych obaw, ponieważ zależy nam na utrzymaniu silnego i odpornego wewnętrznego sektora rolnego. Potępiamy tych, którzy ze względów ideologicznych obwiniają Was za niszczenie środowiska. Zniechęca to w szczególności młodych rolników do dalszej pracy w rolnictwie i zagraża naszemu bezpieczeństwu żywnościowemu. Nie możemy pozwolić sobie na zależność od innych pod względem podstawowych artykułów, a zwłaszcza żywności. Dla EPL rolnictwo jest sektorem o znaczeniu strategicznym. Zobowiązujemy się

do współpracy z Wami w celu zapewnienia europejskiego modelu rolnictwa, który pozwoli Wam zarabiać na godziwe życie, jednocześnie dążąc do poprawy w zakresie środowiska, różnorodności biologicznej, zmiany klimatu i dobrostanu zwierząt, zawsze mając na uwadze wartość podejścia regionalnego i lokalnego. Wszyscy odnoszą korzyści z sektora rolnego, który jest zrównoważony pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym. Koncentrujemy się na tych wszystkich trzech aspektach.

Brak rolników, brak żywności: zapewnienie rolnikom w UE perspektyw gospodarczych i społecznych

Obecnie w UE istnieje około 9 mln gospodarstw rolnych, w których pracuje około 17 mln osób. Sektor dostaw żywności w szerszym ujęciu, którego głównym elementem jest rolnictwo, odpowiada za około 8% całkowitego zatrudnienia w UE. **Dochód rolniczy** pozostaje jednak znacznie niższy od średniego wynagrodzenia w większości państw członkowskich. Ponadto od 2005 r. UE straciła około jednej trzeciej swoich gospodarstw rolnych, a odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie spadł z 6,4% całkowitego zatrudnienia w UE w 2005 r. do 4,2% w 2020 r. Zależy nam na zatrzymaniu tego spadku.

EPL popiera konkurencyjny europejski model rolnictwa oparty na **rodzinach** i zawodowych rolnikach odgrywających główną rolę w **tętniących życiem**

społecznościach wiejskich w całej UE. Uznajemy również znaczenie wspierania różnorodnej działalności gospodarczej na naszych obszarach wiejskich, która przyczynia się do odporności gospodarstw wiejskich. Zdajemy sobie sprawę, że społeczności wiejskie potrzebują takiego samego dostępu do usług, jak osoby mieszkające w ośrodkach miejskich, w tym do opieki zdrowotnej, połączeń transportowych i usług w zakresie opieki. Zwracamy szczególną uwagę na potrzeby rolników na obszarach z ograniczeniami naturalnymi, takich jak regiony góryste, wyspiarskie i oddalone, regiony najbardziej oddalone i obszary wyludnione, ponieważ to właśnie w tych częściach Europy rolnictwo często stanowi główny czynnik stymulujący rozwój gospodarczy. Zwracamy również szczególną uwagę na potrzeby rolników w gęsto zaludnionych regionach o wysokim stopniu urbanizacji, w których przyroda, gospodarka, mieszkalnictwo i działalność rolnicza są ze sobą ściśle powiązane. Wierzymy, że różne modele rolnictwa mogą współistnieć w UE i opowiadamy się za wolnością wyboru. Istnieje ogromna różnorodność modeli rolnictwa i zasad agroekologicznych, które można zastosować, i powinniście mieć możliwość wyboru w zależności od rynku, ukierunkowania biznesowego, wyzwań agronomicznych, tradycji rolniczych, rentowności i kosztów.

Konsekwentnie broniliśmy solidnej, odpowiednio finansowanej **wspólnej polityki rolnej** (WPR) i będziemy nalegać na zwiększenie budżetu WPR, biorąc pod uwagę wyzwania, przed którymi stoicie. Bardzo uważnie monitorujemy wdrażanie WPR na lata 2023-2027 z myślą o zapewnieniu realizacji wyznaczonych celów w ramach krajowych planów strategicznych. Jesteśmy gotowi pociągnąć Komisję i państwa członkowskie do odpowiedzialności, jeśli zauważymy, że nowy system prowadzi do większej - a nie mniejszej - złożoności i biurokracji, że istnieje mniejsza **sprawiedliwość** w podziale wsparcia i że nowy system warunkowości i inne środki ochrony środowiska zagrażają zdolności rolników do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. Będziemy czuwać nad zapewnieniem ochrony konstytucyjnych prerogatyw regionów UE w zakresie polityki rolnej oraz równego traktowania rolników we wszystkich państwach członkowskich. Uważamy, że podział wsparcia w ramach WPR musi być sprawiedliwy między państwami członkowskimi i w

państwach członkowskich. Osoby wybrane w 2024 r. zadecydują o przyszłej WPR na okres po 2027 r. Zobowiązujemy się do wprowadzenia wszelkich niezbędnych ulepszeń, które przyniosą korzyści, umacniając nasz sektor rolniczy jako silny filar gospodarczy, który umożliwi przejście na bardziej zrównoważone praktyki rolnicze wspierające wymianę pokoleń i dające Wam lepszą ochronę na wysoce niestabilnym rynku światowym. Uważamy, że rolnicy powinni mieć możliwość naprawienia błędów popełnionych w dobrej wierze przed nałożeniem na nich kar finansowych i będziemy nalegać na utrzymanie tego prawa, które zapewniliśmy Wam w ramach WPR.

Nalegamy na zwiększenie starań mających na celu zmniejszenie alarmującego braku **wymiany pokoleń** w rolnictwie, zwłaszcza poprzez zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla młodszego pokolenia. Jeśli osoby młode nie będą chciały zająć się rolnictwem zawodowo, sektor pierwotny zaniknie, a życie gospodarcze na obszarach wiejskich ulegnie załamaniu. W 2020 r. zaledwie 11,9% osób prowadzących gospodarstwa rolne w UE miało mniej niż 40 lat. Na dłuższą metę jest to niemożliwe do utrzymania. Będziemy wspierać wszystkie działania umożliwiające osobom młodym zabezpieczenie przyszłości tego sektora poprzez sprostanie wyzwaniom związanym z dostępem do gruntów i finansowania, propagowanie usług doradczych, kształcenia i szkoleń, zapewnienie spójności między lokalnymi, krajowymi i unijnymi działaniami dla młodych rolników oraz w ramach strategii dziedziczenia gospodarstw. Popieramy zwiększenie nacisku na przygotowanie zawodowe w sektorze rolniczym, inwestowanie w programy szkoleniowe na poziomie szkolnictwa wyższego oraz ułatwianie osobom młodym zorganizowanego przejścia na rolnictwo. Uważamy, że należy zwiększyć budżet WPR dla innowacyjnych młodych rolników. Popieramy działania regionalne mające na celu zwiększenie atrakcyjności regionów wiejskich dla osób młodych i starszych. Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że odsetek **kobiet w rolnictwie** wzrósł, osiągając 31,6% w 2020 r., ale musimy wykorzystać WPR i inne narzędzia, aby osiągnąć jeszcze więcej. Uznajemy kluczową rolę, jaką kobiety będące rolnikami odgrywają w gospodarce wiejskiej. Wspieramy działania służące uczynieniu rolnictwa bardziej atrakcyjną karierą zawodową dla kobiet,

opracowując odpowiednie inicjatywy biznesowe, aby zachęcić młode kobiety do pracy w rolnictwie. Nalegamy, aby państwa członkowskie zagwarantowały prawa socjalne wszystkim rolnikom i osobom zatrudnionym w tym sektorze. Stanowczo popieramy większe skoncentrowanie się na dobrostanie psychicznym rolników w obliczu złożonych wyzwań, przed którymi stoją, w tym niepewności finansowej, ryzyka zawodowego i niewystarczającego docenienia ich wkładu na rzecz społeczeństwa.

Rozumiemy, że rynkowa polityka rolna może narażać rolników na skutki **skrajnej zmienności cen**. Nagły napływ zboża do UE w wyniku inwazji Rosji na Ukrainę dowodzi, jak szybko można zdestabilizować rynki, zwłaszcza w państwach graniczących z Ukrainą, i domagamy się podjęcia zdecydowanych działań w celu przywrócenia stabilności rynku i wypłacenia rekompensat poszkodowanym rolnikom. Zobowiązujemy się do podjęcia dalszych działań, aby uchronić Was przed katastrofalnymi konsekwencjami zmienności cen i będziemy dalej udoskonalać instrumenty stabilności cen w ramach przyszłej WPR. Wytrwale walczyliśmy o wzmocnienie narzędzi WPR i zwiększenie środków finansowych na walkę z kryzysami, oferując lepsze możliwości zarządzania ryzykiem, wzmacniając rolę organizacji producentów i ulepszając strukturę łańcucha dostaw żywności. Przyjęcie pierwszej w historii dyrektywy mającej na celu wyeliminowanie **nieuczciwych praktyk handlowych** w łańcuchu dostaw żywności było sukcesem EPL i dopilnujemy, aby przyniosła ona Wam korzyści. Nie otrzymujecie **uczciwej ceny** za swoje produkty z łańcucha wartości, i jest to skandaliczne. Domagamy się kompleksowego zbadania tej sprawy. Zasługujecie na godziwy dochód i będziemy kontynuować nasze starania, aby go Wam zapewnić. Opowiadamy się za równymi warunkami działania dla wszystkich rolników w UE na jednolitym rynku. Nie zgadzamy się na jakiegokolwiek próby zakładania dużych przedsiębiorstw nierolniczych tylko po to, by wykorzystać WPR do osiągnięcia korzyści finansowych. Pieniądze te należą do rolników aktywnych zawodowo: należą do Was!

Lasy i cały leśny łańcuch wartości są kluczową częścią obszarów wiejskich. Lasy są źródłem miejsc pracy, zapewniają dobrobyt ekonomiczny, magazynują dwu-

tlenek węgla, oferują korzyści zdrowotne i przeciwdziałają pustynnieniu. EPL uważa, że najlepsza wiedza specjalistyczna na temat zrównoważonej gospodarki leśnej znajduje się w państwach członkowskich. W związku z tym szanujemy kompetencje państw członkowskich w zakresie prawodawstwa dotyczącego lasów. Stanowczo wspieramy rolników i leśników z UE, którzy znajdują się w centrum **gospodarki o obiegu zamkniętym** i produkują bardzo potrzebną **energię odnawialną** i inne materiały pochodzenia biologicznego, podkreślając, że większe wykorzystanie drewna w budownictwie może przekształcić budynki w pochłaniacze dwutlenku węgla. Rozwój **turystyki wiejskiej**, w tym koncepcja inteligentnych wiejskich docelowych miejsc podróży, zapewnia dalsze możliwości dywersyfikacji dochodu rolniczego i pobudzenia obszarów wiejskich, a my aktywnie go wspieramy.

Bronimy tradycyjnego rolnictwa rolno-pasterskiego i innych zewnętrznych systemów hodowli zwierząt gospodarskich, uznając ich rolę w ochronie różnorodności biologicznej i utrzymaniu działalności rolniczej w całej Europie. Z tego powodu podkreślamy pilną potrzebę zapewnienia, aby rolnictwo i turystyka pozostały możliwe na tych obszarach w świetle wyzwań wynikających ze wzrostu populacji **dużych drapieżników**. Problem dużych drapieżników należy rozwiązać niezwłocznie. Nadszedł czas na przyjęcie zrównoważonego podejścia do zarządzania dziką fauną i florą, pozwalającego na elastyczność na poziomie regionalnym i takiego, w którym ponowne rozważenie statusu ochrony wilków i niedźwiedzi nie jest już tematem tabu. W szerszym ujęciu musimy podjąć kroki w celu zniwelowania przepaści między miastem a wsią poprzez wspieranie lepszego wzajemnego zrozumienia wyzwań stojących przed mieszkańcami naszych miast i wsi. Wspieranie rolnictwa miejskiego i rynków rolnych może służyć jako skuteczny katalizator tej integracji. Musimy inwestować w działania, w tym strategie komunikacyjne, aby konsumenci od najmłodszych lat rozumieli i doceniali starania podejmowane przez rolników na rzecz zapewnienia wystarczającej ilości wysokiej jakości żywności. Z zadowoleniem przyjmujemy zapowiedź przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen, że rozpoczęty zostanie **strategiczny dialog** z rolnikami, a my zapewnimy, aby Wasz głos został wysłuchany.

EPL wspiera **otwartą i opartą na zasadach politykę handlową**. Stawiamy jednak sprawę jasno: produkty przywożone muszą spełniać standardy środowiskowe, sanitarne, fitosanitarne, standardy dotyczące dobrostanu zwierząt i standardy społeczne równoważne z tymi, których oczekujemy od naszych własnych producentów. Będziemy wspierać wszelkie starania zmierzające do uzyskania międzynarodowego uznania dla naszych standardów i zapewnienia wzajemności, abyście byli traktowani sprawiedliwie. Nie ma sensu zmniejszać naszej produktywności i przenosić produkcji, a także oddziaływania na klimat, w tym ucieczki emisji i niedoboru wody, do państw trzecich. Ponadto musimy chronić naszą produkcję przed nakładaniem ceł odwetowych w przypadku sporów handlowych w innych sektorach. Umowy handlowe UE muszą zawierać postanowienia dotyczące ochrony produktów wrażliwych. **Klauzule ochronne** powinny być uruchamiane, gdy wzrost wolumenów handlowych zagraża stabilności naszego rynku. Nasze doskonałe **oznaczenia geograficzne** muszą być chronione we wszystkich umowach handlowych.

Innowacje i inwestycje, a nie ideologia, jako siła napędowa bardziej ekologicznego rolnictwa w UE

Inwestycje i dostęp do najnowocześniejszych **technologii** mają zasadnicze znaczenie dla zachowania konkurencyjności europejskiego rolnictwa na rynku światowym, utrzymania naszych wysokich standardów i zapewnienia zrównoważonych metod produkcji zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa. Niezależnie od tego, czy chodzi o redukcję emisji gazów cieplarnianych, poprawę dobrostanu zwierząt czy mniejsze zużycie środków produkcji, wierzymy, że badania naukowe i innowacje przyniosą lepsze wyniki niż narzucanie odgórnym celów. Domagamy się ponownego skoncentrowania się na **badaniach naukowych i innowacjach** w dziedzinie rolnictwa we wszystkich państwach członkowskich, opartych na priorytetach Unii i uwzględniających wymiar regionalny. Musimy zmniejszyć wpływ na środowisko, niekoniecznie zmniejszając naszą produkcję rolną, wykorzystując naj-

nowocześniejsze technologie. Przyjęcie rolnictwa precyzyjnego i ekologicznych innowacji nie tylko zwiększy produktywność, ale także zmniejszy ślad środowiskowy. Domagamy się znacznie lepszych i szybszych procedur zatwierdzania nowych technik i rozwiązań alternatywnych. Potrzebujemy większych inwestycji w technologię i infrastrukturę, w systemy zarządzania energią, w dostępny, niezawodny i szybki internet na obszarach wiejskich, a także musimy zwiększyć interoperacyjność, umiejętności cyfrowe, wzmocnić ośrodki innowacji cyfrowych oraz opracować nowe modele biznesowe i modele zarządzania. Będziemy walczyć o zwiększenie budżetu na program badawczy **„Horyzont”** poświęcony rolnictwu, żywności i biogospodarce, a także podkreślamy konieczność poprawy dostępu do rynku dla mniejszych i nowych innowatorów. Musimy zwiększyć nasze starania w celu zapewnienia szybkiego przenoszenia wiedzy specjalistycznej na poziom gospodarstw dzięki lepszemu **systemowi doradztwa rolniczego**. Będziemy nadal zdecydowanie propagować stosowanie sztucznej inteligencji, dużych zbiorów danych, cyfryzacji i europejskiej technologii kosmicznej z myślą o optymalizacji gospodarowania gruntami. Będziemy dalej rozwijać obiecujące inicjatywy, takie jak **Inteligentne Wsie**.

Uważamy, że podejmowanie decyzji **w oparciu o naukę**, umożliwiające wykorzystanie nowych technologii, oferuje znacznie lepsze sposoby osiągnięcia bardziej zrównoważonego sektora rolnego niż czysto „ideologiczne” podejście. Na przykład zezwolenie na stosowanie **nowych technik hodowlanych** (NBT) w UE nie tylko umożliwi rolnikom prowadzenie upraw wymagających mniejszej ilości środków produkcji, takich jak woda, nawozy i pestycydy, ale także będzie oznaczać inwestycje w badania, rozwój i innowacje oraz miejsca pracy w całej Europie. Będziemy jednak nalegać, aby NBT były zgodne z obowiązującymi prawami do ochrony odmian roślin i prawem patentowym. Dostrzegamy ogromny potencjał dla rolników w zakresie dywersyfikacji ich dochodów i zapewnienia znacznych korzyści dla środowiska poprzez wprowadzenie dobrowolnych, rynkowych inicjatyw **rolnictwa węglowego**. Zobowiązujemy się do zapewnienia, aby takie systemy były tworzone przy jak najmniejszej biurokracji. Musimy zwiększyć naszą produkcję **białka** w Europie, zarówno do celów spo-

żywczych, jak i paszowych. Wierzymy w innowacje i infrastrukturę niezbędną do zwiększenia **obiegu zamkniętego**, w tym wykorzystanie **strumieni resztkowych** i obornika do produkcji energii odnawialnej w gospodarstwie lub jako substytutu drogich nawozów chemicznych. Jest to lepsze dla gleby i zmniejsza emisję CO₂ związaną z produkcją nawozów.

Postrzegamy WPR jako główną siłę napędową bardziej innowacyjnego, konkurencyjnego i zrównoważonego rolnictwa w Europie. Pokazaliśmy, że jesteśmy gotowi, jeśli zajdzie taka potrzeba, odrzucić nieprzemyślane wnioski ustawodawcze, które mają na celu zastąpienie WPR, uszczuplenie jej funduszy i nałożenie nowych obciążeń bez oferowania realnych rozwiązań alternatywnych i rekompensat. Przykładem tego są wnioski dotyczące **odbudowy zasobów przyrodniczych, pestycydów i emisji przemysłowych**. Obecnie absolutnie nie powinniśmy narażać na ryzyko naszego bezpieczeństwa żywnościowego. Top of Form Wręcz przeciwnie, musimy doprowadzić do trwałej intensyfikacji naszej produkcji, aby zagwarantować dostępność żywności w UE i poza nią, zwłaszcza w czasie, gdy Rosja zagraża wywozowi zboża na kontynent afrykański i do innych wrażliwych regionów. Odrzucamy wnioski, które zagrażają prawom własności i nie zawierają kompleksowych ocen skutków, w szczególności w odniesieniu do rentowności gospodarstw rolnych i wymiany pokoleń. Nie powinniście być pozostawieni sami sobie z rachunkiem za bardziej zrównoważony rozwój!

EPL popiera rolników i ogromne starania, które już podjęli w celu zwiększenia **efektywnego gospodarowania wodą**. Musimy zapewnić dalsze wsparcie, aby umożliwić bardziej zrównoważone wykorzystanie wody. Uważamy, że nowe inwestycje w infrastrukturę wodną i technologie przystosowania się do zmiany klimatu mają zasadnicze znaczenie dla przyszłości sektora rolnego w tych państwach członkowskich, które są bardziej narażone na skutki niedoboru wody i suszy.

Rozumiemy, że stoicie przed ogromnym wyzwaniem, jakim jest zwiększenie i poprawa produkcji na bardzo konkurencyjnym, zglobalizowanym rynku, przy jednoczesnym zmniejszeniu wpływu na środowisko, a także bezpośrednim odczuwaniu skutków zmiany klimatu.

*Nie możemy oczekiwać, że jako rolnicy zrobicie o wiele więcej przy mniejszym wsparciu. Wiemy, że na rynku często nie otrzymuje się rekompensaty za wyższe koszty produkcji wynikające z bardziej zrównoważonych praktyk. Ostatecznie chcielibyśmy ułatwić osiągnięcie **nowego konsensusu** w społeczeństwie. Chcemy, aby konsumenci naprawdę wspierali bardziej zrównoważoną produkcję żywności i odzwierciedlali to w wyborach dokonywanych w lokalnych sklepach spożywczych.*